

2017

Godišnji izveštaj

ACDC

Advocacy Center For Democratic Culture

GODIŠNJI NARATIVNI IZVEŠTAJ 2017.

Ovaj izveštaj predstavlja projekte i aktivnosti koje je sproveda NVO Centar za zastupanje demokratske culture u toku 2017. Takođe, on takođe naglašava glavna dostignuća u 2017.

Kapacitet organizacije

Osoblje

Tokom 2017., broj članova osoblja NVO ACDC varirao od 9 do 15 zaposlenih, koji su angažovani na puno radno vreme. Pored toga, otprilike sto pedeset (150) volontera su bili uključeni u realizaciju projektnih aktivnosti.

Prostorni kapaciteti

Prostorije NVO ACDC se nalaze u North City Centru u Severnoj Mitrovici. Tokom 2017. godine, ACDC je koristila tri kancelarije u North City Centru.

Projekti

Tokom 2017. godine, NVO ACDC počeo, nastavio ili zaključio je sedamnaest (17) projekata ukupno. Većina projekata su se odnosili na vladavinu prava, dobrog upravljanja, međuetničke saradnje, prava žena i jačanje civilnog društva.

Spisak projekata:

1. "Praćenje pravosudne reforme na severu Kosova"
2. "Uspostavljanje lokalnih saveta omladinskog delovanja u Opštinama na severu"
3. "Posledice odlaganja integracije pravosuđa – Stanje i perspektive"
4. "Oснаživanje žena u seoskim oblastima kroz edukaciju o pravu na nasledstvo i imovinskim pravima žena"
5. Pružanje usluga smanjivanja zaostalih predmeta pred Osnovnim sudom u Mitrovici
6. "Raising Public Knowledge and Awareness on the Integration of the Justice System in northern Kosovo" Povećanje znanja i svesti o integraciji pravosuđa na severu Kosova"
7. Studijske posete studenata iz Severne Mitrovice Kosovskim sudovima
8. Istraživanja koja je ACDC sproveo u 2017.
9. "Indeks transparentosti opštinskih reformi"
10. "OMBUDSVATCH – Promocija uloge Ombudsmana na Kosovu"
11. Širenje informacija o legalnim migracijama kroz rad i obrazovanje i pogodnosti za povratnike
12. "Povećanje poverenja u kosovski pravosudni sistem na severu Kosova kroz poboljšanje pristupa pravdi građanima"
13. "Uključivanje građana u proces integracije pravosuđa i njihovo aktivno učešće u procesu integracije"
14. "Pospješivanje aktivnog učešća žena na lokalnim izborima"
15. Promocija socijalne integracije i pomirenja na Kosovu
16. Parlamentarni izbori 2017
17. Lokalni izbori 2017

Postignut je sporazum sa Sudskim savetom Kosova (SSK) koji je rezultirao odobrenjem SSK da NVO ACDC sprovodi praćenje rada Osnovnog suda u Mitrovici. NVO ACDC je jedina organizacija sa severa Kosova koja ima ovakvu vrstu saradnje sa SSK.

Nastavak rada na smanjenju broja zaostalih predmeta pred Osnovnim sudom u Mitrovici, kroz program stažiranja koji je obuhvatio 60 mladih pravnikâ iz razliĉitih zajednica na Kosovu. Program je podrŹao UNMIK, preko UNOPS-a.

IzraĊen je Indeks reforme transparentnosti lokalnih samouprava na severu Kosova, koji je obuhvatio kljuĉne indikatore na osnovu kojih Će biti uraĊena analiza transparentne vladavina u sve ĉetiri opštine na severu Kosova. Ovaj dokument je izraĊen od strane struĉnog konsultanta i dostavljen je predstavnicima sve ĉetiri lokalne samouprave na severu Kosova.

U saradnji sa partnerskim organizacijama Kosovo Relief Council, Faktor Plus, i Healthy Life NVO ACDC je sproveo projekat koji je rezultirao osnivanje Lokalnih Omladinskih Akcionih Saveta (LYAC) u sve ĉetiri opštine na severu Kosova. Osnivanje ovih saveta Će dati doprinos u jaĉanju uticaja omladine na politiku i proces donošenja odluka u oblasti socio-ekonomskog razvoja na lokalnom nivou koji se tiĉu mladih.

Doprinos poveĉanju znanja graĊana o procesu integracije pravosuĊa na severu Kosova, kao i poveĉanje poverenja u provodnu instituciju koje su formirane na osnovu sporazuma Beograda i Prištine. Kroz nekoliko projekata, NVO je kroz razne kâktivnosti pribliŹio integraciju pravosuĊa graĊanima na severu Kosova. TakoĊe, kroz svoje izveštaje i analize, ACDC je identifikovao odreĊene probleme u radu pravosuĊa i predloŹio mere njihovo rešavanje.

- OsaŹene su Źene u ruralnim podruĉjima opština Zubin Potok, Leposaviĉ i Zveĉan po pitanju imovinskih i naslednih prava kroz set edukativnih treninga. Po prvi put su sprovedena dva istraŹivanja u ruralnim podruĉjima, na poĉetku i na kraju projekta. Prikazan je odnos Źena u ruralnim sredinama prema svojim imovinskim i naslednim pravima.

U saradnji sa partnerskom organizacijom BIRN dodeljena je nagrada novinarima za najbolju pricu o ljudskim pravima na Kosovu i otpoĉeta je promocija rada institucije Ombudsmana.

Kao deo "Demokratije na delu" Sproveden je monitoring parlamentarnih i lokalnih izbora u ĉetiri opštine na severu Kosova, Severna Mitroviĉa, Zveĉan, Leposaviĉ i Zubin Potok uz angaŹman velikog broja akreditovanih posmatraĉa.

Izvršeno je osnaŹivanje Źena za uĉestvovanjem na izborima u sve ĉetiri opštine severnog Kosova.

“Praćenje pravosudne reforme na severu Kosova”

Sprovođenje projekta je počelo 1. oktobra 2016. godine i trajalo do 31. septembra 2017. godine.

Ovaj projekat predstavlja nastavak prethodnog projekta koji je podržao NED, a koji je uspešno završen 31. septembra 2016.

Ciljevi projekta:

Promocija građanskog učešća u praćenju sprovođenja Sporazuma o normalizaciji odnosa između Beograda i Prištine, posebno u vezi sa pravosudnom reformom na severu Kosova.

Povećanje svesti građana o značaju funkcionalnog pravosuđa na severu Kosova.

Opis aktivnosti na projektu:

Projekat je pomogao učešće građana u pravosudnom istemu i promovisao vladavinu prava kroz sveobuhvatni niz aktivnosti, uključujući istraživanje u vezi sa percepcijom javnosti o Sporazumu o integraciji pravosuđa, redovnom praćenju rada suda, trening radionice za studente prava i aktivisti civilnog društva na temu praćenja i izveštavanja o radu suda, i konačno kroz pružanje primarne besplatne pravne pomoći.

U cilju povećanja svesti građana o značaju funkcionalnog pravosuđa, ACDC je sproveo direktnu javnu kampanju kroz ulične akcije u svakoj od opština na severu Kosova, gde su se podelile brošure sa informacijama o novom pravosudnom sistemu na severu.

Zatim, ACDC je postavio bilborde sa ciljem povećanja svesti građana o njihovom pravu na pristup pravdi i organizavao nastupe na medijima sa predstavnicima pravosudnog sistema u cilju povećanja znanja javnosti o procesu integracije i funkcionisanju novog pravosudnog sistema.

ACDC je pratio sprovođenje Sporazuma o integraciji pravosuđa, kao i rad novoosnovanog suda kroz nedeljne posete, a izveštaji su bili izrađeni i redovno predstavljani javnosti. Dodatno, kapacitet aktivista civilnog društva i mladih pravnika da učestvuju u aktivnostima praćenja rada suda je ojačan kroz niz radionica, koje su vodili advokati, članovi Advokatske komore Kosova i drugi stručnjaci koji su držali radionice o praćenju i izveštavanju o radu suda. Učesnici su se takođe uključili u tekuće aktivnosti praćenja rada suda koje je ACDC sprovodio

Konačno, ACDC je nastavio da prati rad Osnovnog suda u Mitrovici, premeštenog u Vučitrn, do završetka procesa integracije pravosuđa i nalaze praćenja suda je uključio u izveštaje koji su predstavljeni kroz javne događaje, tj. javne diskusije i konferencije. Svi nalazi i preporuke eksperata su sažeti u dokumentu koji je biti izrađen do kraja sprovođenja projekta i podeljen svim relevantnim činiocima.

“Uspostavljanje lokalnih saveta omladinskog delovanja u Opštinama na severu”
Uz podršku USAD-AKTLS-a NVO Centar za zastupanje demokratske kulture zajedno sa svojim partnerskim organizacijama Kosovo Relief Council, Faktor Plus, i Healthy Life implementirali su projekat „Uspostavljanje lokalnih saveta omladinskog delovanja u severnim Opštinama“. Projekat je implementiran u periodu od marta 2017. do avgusta 2017

Opšti ciljevi projekta su:

Doprinos u jačanju uticaja omladine na politiku i proces donošenja odluka vezanih za socio-ekonomski razvoj na lokalnom nivou vezano za omladinu.

Doprinos razvoju politika za mlade na lokalnom nivou i poštovanje Kosovskog zakonodavstva od strane opštinskih vlasti.

Projekat ima za cilj povećanje kapaciteta omladinskih NVO-a i neformalnih omladinskih predstavnika da utiču na proces donošenja odluka po pitanjima mladih na lokalnom nivou. Štaviše konzorcijum Projekat ce omogućiti uspostavljanje formalnog tela koji ce zastupati pitanja mladih na lokalnom nivou, a koji ce biti priznat od strane opštinskih vlasti. Kako bi se osigurala zastupljenost svih etničkih zajednica u radu LSOD- intervencija ce poboljšati vece uključivanje predstavnika mladih iz svih etničkih grupa (osnaživanje marginalizovanih grupa) po pitanju mladih na lokalnom nivou.

Projektne aktivnosti:

Projekat je sproveo niz konsultativnih sastanaka sa omladinskim NVO-IMA u četiri opštine uključujući i aktivnosti na terenu koje su imale za cilj povećanje učesća omladine i omladinskih NVO-a iz RAE, Bošnjacke, Albanske i drugih zajednica sa ciljem da se osigura zastupljenost svih etničkih zajednica u radu LSOD-a.

Projektni konzorcijum je izradio statute za LSOD-ove, pečate, registratore inventara i olakšao registraciju kod Ministarstva za lokalnu samoupravu, dobio pismo priznavanja od strane opštine i izradio Memorandume o razumevanju sa svim aktivnim članovima. Štaviše konzorcijum je otvorio bankovne račune za LSOD-ove, organizovao izbore za bordove i skupštine na LSOD-ova. U cilju uspostavljanja održivih LSOD-ova konzorcijum cje organizovao set treninga (osnovnih i naprednih) na temu policy cycle, zagovaranja, izgradnje partnerstva i participativnog pristupa za angažovanje mladih.

“Posledice odlaganja integracije pravosuđa – Stanje i perspektive”

Projekat je implementiran u periodu od 5. aprila do 20. septembra 2017. godine u partnerstvu sa Kontakt Plus radiom, uz finansijsku podršku “Kosovske fondacije za otvoreno društvo” - KFOS.

Ukupni cilj projekta je uključivanje građana u proces donošenja odluka kroz zastupničke aktivnosti i proaktivno novinarstvo u vezi sa implementacijom sporazuma Beograda i Prištine u integraciji pravosuđa.

Specifični ciljevi projekta su:

1. Istraživanje o razlozima za odlaganje završetka integracije pravosuđa i o posledicama odlaganja integracije na prava građana;
2. Podizanje svesti predstavnika relevantnih institucija o važnosti dovršetka procesa integracije pravosuđa, kroz zastupničke aktivnosti;
3. Povećanje svesti i znanja građana o pravu na pristup pravdi i o postojećim pravosudnim institucijama Kosova;
4. Jačanje uloge medija u praćenju i informisanju građana o integraciji u pravosuđu, sa posebnim fokusom na trenutno stanje i perspektivu formiranja integrisanog pravosuđa na severnom Kosovu;
5. Unapređenje saradnje organizacija civilnog društva i medija u pravovremenom izveštavanju građana o pravosudnom sistemu i njihovim pravima pred pravosudnim institucijama.

Rezultati koji su ovim projektom postignuti su:

- Utvrđeni razlozi za odlaganje završetka integracije i posledice odlaganja integracije na prava građana;
- Izrađen i predstavljen Policy paper;
- Predstavnici relevantnih institucija će biti upoznati sa posledicama odlaganja integracije, kroz zastupničke aktivnosti;
- Poboljšana svest i znanje građana o pravu na pristup pravdi;
- Ojačana uloga medija u procesu integracije pravosuđa;
- Osnažena saradnja između organizacija civilnog društva i medija.

Ciljne grupe projekta su: sudije i tužioci u postupku integracije, predstavnici pravosudnih institucija Kosova u regionu Mitrovice, organizacije civilnog društva, akademska zajednica, mediji i građani na severu Kosova.

Projekat je obuhvatio sve četiri opštine na severu Kosova: Severnu Mitrovicu, Zvečan, Zubin Potok i Leposavić, kao i opštinu Južna Mitrovica.

“Oснаživanje žena u seoskim oblastima kroz edukaciju o pravu na nasledstvo i imovinskim pravima žena”

Trajanje projekta: 01.05-31.11.2017.

Projekat je imao za cilj edukaciju žena i muškaraca u seoskim oblastima u tri opštine severnog Kosova tj. udaljenim selima kao što su Dren i Brnjak u opštini Zubin Potok, Sočanica i Lešak u opštini Leposavić i Banjska u opštini Zvečan kroz lekcije date u formi radionica i kroz snažnu medijsku kampanju.

NVO Centar za zastupanje demokratske kulture je takođe organizovao monitoring suda kao i monitoring službi uključene u ostavinski postupak i uporedio nalaze sa realnošću na terenu. Posebna pažnja je bila posvećena javnim službama koje trebaju delovati po službenoj dužnosti u slučajevima koji uključuju imovinska prava.

Opšti cilj: Mobilizacija zajednice u seoskim predelima po pitanju rodne ravnopravnosti, ženskog prava na nasleđivanje i imovinskih prava uopšte.

Sepcifični ciljevi:

SC 1. Podići znanje i svest o istim pravima koje žene imaju u ostavinskom postupku i uživanju imovinskih prava u seoskim oblastima kroz edukativne sesije.

SC 2. Monitoring i izveštavanje o sudskim i notarskim službama kada je reč o imovinskim pravima i izrada preporuka za predaju Sudskom savetu Kosova.

SO 3. Istražiti i monitorisati i izvestiti o odnosima među institucijama nadležnim za pokretanjem ostavinskog postupka po službenoj dužnosti.

U cilju osiguranja merljivosti predložene akcije NVO ACDC je napravio istraživanje na početku projekta koje je dalo rezultat u vezi procenata imovine u svojini žena u seoskim oblastima i nivo znanja koji građani seoskih područja imaju u vezi njihove svojine. Istraživanje je pratila konferencija na kojoj su se predstavili rezultati istraživanja. Istovetno istraživanje je bilo sprovedeno na kraju projekta i prezentovano u formi izveštaja u cilju merenja dostignuća predložene intervencije.

Predložena akcija je u potpunosti u skladu sa nacrtom Nacionalne strategije za imovinska prava izrađene od strane vlade Kosova. ACDC je u potpunosti podržao implementaciju strategije i dao pun doprinos u poboljšanju korišćenja imovinskih prava u praksi.

Konačno, projekat je uključio saradnju sa Kosovskom agencijom za imovinu u cilju olakšavanja njenih aktivnosti sa građanima i takođe je povećao vidljivost njenog rada na severu Kosova.

„Pospješivanje aktivnog učešća žena na lokalnim izborima“

Projekat je podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država na Kosovu. Implementacija projekta započeta je u septembru 2017. i trajaće do aprila 2018. godine.

Ovaj projekat je usmeren da osigura veću uključenost žena u politici sa naglaskom na bolju poziciju unutar partija i bolje i veće prisustvo u celoj kampanji. Projekat će povećati svest građana, a posebno građanki da politika nije "muški" posao, kako bi se podstaklo veće angažovanje žena u izbornom procesu.

Aktivnosti predviđene projektom su:

Široka medijska kamanja u obliku izrade i emitovanja TV spota u kojima će kandidatkinje govoriti o značaju pojačanog uključivanja žena kao birača, kandidatkinja, političarki, aktivistkinja civilnog društva i drugih uloga. Medijska kampanja ima za cilj podsticanje žena za preuzimanje aktivne uloge u izbornom procesu;

Ulične akcije podrazumevaju deljenje promotivnih letaka. Letci će biti distribuirani u sve četiri opštine na severnom Kosovu i imaju za cilj podizanje svesti građana o važnosti poštovanja rodne ravnopravnosti u izbornom procesu;

Postavljanje bilborda kako bi se pospešilo aktivnije učešće građanki u čitavom procesu;

Edukacija potencijalnih kandidatkinja u smislu podizanja njihovih kapaciteta u različitim sferama;

Nadgledanje zastupljenosti rodne ravnopravnosti tokom izbornog procesa podrazumeva monitoring čitavog izbornog procesa od samog početka kako bi se vršio pasivni pritisak na relevantne aktere da poštuju rodnu ravnopravnost u celom procesu na lokalnom nivou;

Konferencija gde će se predstaviti rezultati nadgledanja zastupljenosti rodne ravnopravnosti tokom izbornog procesa;

Konferencija gde će uspešne žene iz polja politike predstaviti svoja iskustva kako bi pozitivno uticale na aktivnije učešće ostalih žena u procesu;

Završna konferencija na kojoj će biti predstavljeni dobijeni rezultati na projektu, kao i nalazi izbornog procesa. Nalazi će biti korisni kako za odgovorne institucije tako i za žene u budućim izbornim procesima.

"Uključivanje građana u proces integracije pravosuđa i njihovo aktivno učešće u procesu integracije"

Sprovođenje projekta je počelo 28. avgusta 2017, a trajeće do 31. marta 2018.

Projekat sprovodi Centar za zastupanje demokratske culture (ACDC) uz finansijsku podršku "Millennium DPI Partner" u okviru USAID-ovog Programa jačanja pravosudnog sistema (JSSP).

Konačni cilj projekta je uključivanje građana u proces integracije pravosuđa i njihovo aktivno učešće u procesu integracije.

Projekat će pokriti sve četiri opštine na severu Kosova: Severnu Mitrovicu, Zvečan, Zubin Potok i Leposavić.

Specifični ciljevi projekta su:

1. Pomoć Osnovnom sudu u Mitrovici radi sprovođenja aktivnosti javnog informisanja;
2. Povećanje javnog poverenja na severu Kosova u Osnovni sud u Mitrovici i pravosuđe na Kosovu nakon integracije;
3. Ohrabrivanje transparentnijeg i efikasnijeg rada suda;
4. Povećanje javne svesti na severu Kosova o radu Osnovnog suda i o pravima građana pred sudom.

Rezultati koje će projekat postići su sledeći

1. Sastanci sudija sa javnošću, uključujući organizacije civilnog društva i građane;
2. Unapređenje građanskog razumevanja procesa integracije;
3. Unapređenje odnosa poverenja između pravosuđa na Kosovu i građana kroz kampanje povećanja svesti javnosti;
4. Transparentnosti suda kroz bolju saradnju sa organizacijama civilnog društva, koja će biti formalizovana kroz memorandum o saradnji;
5. Određivanje efikasnosti usluga suda i davanje odgovarajućih preporuka za unapređenje rada suda.

Ciljne grupe u projektu su: sudije i tužioci u procesu integracije, predstavnici pravosudnih institucija na Kosovu u sve četiri opštine na severu, organizacije civilnog društva, akademske zajednice, mediji i građanina severu Kosova.

"Povećanje poverenja u kosovski pravosudni sistem na severu Kosova kroz poboljšanje pristupa pravdi građanima"

Implementacija projekta počela je u oktobru 2017 i trajeće do septembra 2018

Centar za zastupanje demokratske kulture (ACDC) će koristiti obnovljenu podršku Nacionalne zadužbine za demokratiju kako bi se nastavilo promovisanje građanskog učešća u praćenju primene sporazuma o normalizaciji između Srbije i Kosova, sa posebnim akcentom na reformu pravosuđa i pristup pravdi na severu Kosova. Zbog kašnjenja u sprovođenju sporazuma o normalizaciji između Srbije i Kosova, građani u severnim opštinama na Kosovu, većinsko-srpske opštine i dalje imaju nedostatak pristupa pravosudnom sistemu.

Kao odgovor na to, ACDC iz Severne Mitrovice će olakšati pristup građana pravosudnom sistemu kroz niz aktivnosti usmerenih na promovisanje vladavine prava, podizanje svesti građana o funkcionisanju novog pravosudnog sistema i prava građana u sudskim postupcima, kao i doprineti odgovornom razvoju i implementaciji politike.

U partnerstvu sa Centrom za alternativno rešavanje sporova (ADRC), grupa će takođe promovisati alternativne mehanizme za rešavanje sporova, kao što su usluge medijacije koje ovaj centar pruža.

Da bi omogućio učešće građana u pravosudnom sistemu i promovisao javni pristup pravdi, ACDC će organizovati osam studijskih poseta, za najmanje 15 građana. Posete će biti organizovane u Osnovnom sudu i tužilaštvu u Mitrovici. Posete će pomoći izgradnji saradnje i poverenja između svih zajednice i pravosuđa, kao povećati transparentnost pravosuđa i omogućiti učesnicima da saznaju strukturu i rad pravosudnih institucija. Istovremeno, ADRC će pružati usluge posredovanja u slučajevima koje sudovi upućuju i koje donose sami građani, olakšavajući pristup pravdi u proseku za 20 osoba mesečno.

ADRC će nastaviti sa redovnim nadzorom na terenu i koordinacijom sa kosovskim pravosudnim institucijama, uključujući Ministarstvo pravde, Kosovki savet sudstva, Osnovni sud u Mitrovici i Osnovno tužilaštvo u Mitrovici, te će održati multietničku mrežu od 60 posrednika.

OMBUDSVATCH - PROMOCIJA ULOGE OMBUDSMANA NA KOSOVU

Ombudsvat

Trajanje projekta: Juli 2017 - Oktobar 2018

Opšti cilj akcije je doprinos dobrom funkcionalnom sistemu koji štiti i promovira ljudska prava, poboljšavajući kulturu ljudskih prava kroz javno obrazovanje usmereno na relevantne državne aktere, civilno društvo, osoblje Ombudsmana i široku javnost i koji će biti ovlašćeni da rade zajedno u cilju jačanja primene zakona o ljudskim pravima na Kosovu.

Specifični cilj 1 je da poboljša razumevanje javnosti o ulozi i nadležnostima Ombudsmana prema javnosti i načinu pristupa Ombudsmenu.

Specifični cilj 2 je osnaživanje lokalnih organizacija civilnog društva, medija, omladine i specijalizovanih grupa da prate rad ove institucije i kapacitete koje oni ostvaruju u rešavanju njihovih pitanja koja se odnose na rad, pristupačnost, rodnu ravnopravnost, sigurnost.

Aktivnosti projekta:

TV kampanje i kampanje na društvenim medijima, podstičući ljude da se bave pitanjima koja se tiču kršenja ljudskih prava kod Ombudspersona;

Radionice -obuke sa lokalnim organizacijama, lokalnim medijima, mladima, ženama, LGBT-om i manjinskim zajednicama o pitanjima ljudskih prava ;

Sastavljanje Policy brief-a sa fokusom na mehanizam za praćenje slučajeva koje je pokrenuo Ombudsman i najbolje prakse EU;

Obuke za osoblje Ombudsmana o odnosima sa medijima, masovna komunikacija TV rasprave o ulozi Ombudspersona ;

Organizovanje dodeljivanja godišnje nagrade za ljudska prava kroz prepoznavanje tri najbolja medijska izveštavanja koja naglašavaju zloupotrebe protiv prava manjinskih zajednica, ženskih prava i LGBT prava;

Projekat se realizuje u partnerstvu sa Balkanskom istraživačkom mrežom (BIRN), Emancipimi Civil Ma Ndrishe (EK), uz podršku Kancelarije Evropske Unije na Kosovu.

Širenje informacija o legalnim migracijama kroz rad i obrazovanje i pogodnosti za povratnike

Trajanje projekta: Novembar 2017.- Februar 2019

Opšti cilj projekta:

Povećati svest javnosti, a posebno mladih, o zakonskim migracionim putevima i procesu reintegracije kao načina sprečavanja ilegalne migracije.

Specifični cilj 1:

Pružanje informacija o zakonitoj migraciji kroz rad i obrazovanje, kao i informacije o dostupnim platformama za zapošljavanje i stručno usavršavanje na Kosovu.

Specifični cilj 2:

Olakšati proces reintegracije povratnika kroz informisanje javnosti o dobrobiti pomoći za povratnike u vezi sa samozapošljavanjem, finansiranjem poslovnih planova i stanovanja.

Glavne aktivnosti:

-Salonske diskusije o legalnoj migraciji, mere prevencije i zakonski migracioni putevi kroz rad i obrazovanje ;

-Informativne sesije za mlade o mobilnosti/legalnim migracijama;

-Infoirmativne kampanje;

-TV programi o migraciji, legalne migracije;

-Radio program -mladi i migracije;

-Agora niskusije na temu legalnih migracija;

-Infografika;

-Informativna kampanje;

-Op-ed članci;

-Pod cast;

-Projekat se implemntira u saradnji sa D4D-em i podržan je od strane GIZ-a.

Projekat se implemntira u saradnji sa D4D-em i podržan je od strane GIZ-a.

INDEKS TRANSPARENTNOSTI OPŠTINSKIH REFORMI

U svjetlu implementacije projekta "Promocija socijalne integracije i pomirenja na Kosovu" ACDC je bio zadužen za određivanje indeksa transparentnosti opštinskih reformi.

Glavni cilj projekta bio je pratiti transparentnost rada opština Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok i Leposavić i osigurati da se opštinska funkcionalnost pravilno procjenjuje na prilagođene indikatore indeksa transparentnosti opštinskih reformi, kako bi prepoznali raznolikost potreba lokalnih vlasti u kontekst pridržavanja kosovskog zakonodavstva.

Indikatori koji su se pratili: gradonačelnik, članovi i direktori MA-a; budžet; slobodan pristup informacijama; javne nabavke, donacije i ugovori; javna preduzeća i javna uprava; odnos sa civilnim društvom; urbanističko planiranje; opštinska imovina;

Sastanci sa opštinskim zvaničnicima, uključujući gradonačelnike, direktore i članove Skupštine opštine;

Prikupljanje informacija koje se zahtevaju metodologijom indeksa reforme transparentnosti opština;

Sastanci radne grupe;

Monitoring transparentnosti opštinskih organa;

Razvijanje i deljenje izvještaja o realizovanim aktivnostima / monitoring;

Konferencije;

Izrada godišnjeg izvještaja o indeksu transparentnosti opštinskih reformi;

Projekat podržava OEBS / Britanska ambasada.

ISTRAŽIVANJA KOJA JE ACDC SPROVEO U 2017

Mart 2017-Avgust 2017. -ACDC je sproveo istraživanje na celoj teritoriji Kosova u cilju prikupljanja informacija o položaju radne snage na Kosovu i potrošnje slobodnog vremena.

April 2017 - ACDC je sproveo istraživanje o bezbednosnoj situaciji na Kosovu u srpskim mestima na Kosovu.

Avgust 2017. godine, ACDC je sproveo istraživanje o stepenu poverenja u organizacije koje se bave pitanjima sigurnosti na Kosovu.

Decembar 2017. - ACDC je sproveo istraživanje o stepenu poverenja u graničnu policiju.

Decembar 2017 -Januar 2018. ACDC je sproveo istraživanje o svakodnevnom životu i stavovima mladih ljudi

**“Studijske posete studenata iz Severne Mitrovice Kosovskim sudovima”
Projekat je podržan od strane GIZ-a**

Projekat je imao za cilj da osnaži studente/diplomirane studente prava i mlade advokate sa severa Kosova sa znanjem o pravnom sistemu Kosova i praksi na Kosovu kroz studijske posete kosovskim pravosudnim institucijama: gde su studenti imali priliku da upoznaju kosovski pravosudni sistem direktnom interakcijom sa sudijama i tužiocima. Stavise intervencija projekta je obuhvatala studijsku posetu kancelariji GIZ-a u Prištini kako bi upoznali učesnike sa dosadašnjim radom GIZ-a kao i pružili detaljne informacije o tekućim i budućim aktivnostima GIZ-a što je od koristi za studente/diplomce i mlade advokate.

Ciljevi

Opšti cilj projekta je bio da dodatno poveća znanje o kosovskom pravosudnom sistemu i pravnoj praksi među studentima/diplomcima prava i mladim advokatima severa Kosova kroz interakciju s sudijama i tužiteljima i predstavnicima drugih kosovskih institucija.

Poseban zadatak:

Za olakšanje interakcije studenata/diplomaca i mladih advokata sa severa Kosova sa sudijama i tužiteljima kosovskih pravosudnih institucija.

Podizanje znanja i svesti javnosti o pravosudnom sistemu Kosova i građanskim pravima pred ovim institucijama.

Aktivnosti:

Studijska poseta GIZ-u sa ciljem da se upoznaju sa radom GIZ-a s obzirom na to da je rad GIZ-a vezan za pravosuđe i stoga je učesnicima bilo korisno da saznaju o mogućnostima koje im GIZ može ponuditi.

Studijske posete sledećim pravosudnim institucijama na Kosovu:

Ministarstvo pravde;

Apelacioni sud Kosova;

udski savet Kosova;

Sastanak sa učenicima Univerziteta u Prištini.

Cilj studijskih poseta je pružiti priliku studentima prava i mladim advokatima da upoznaju kosovski pravosudni sistem i rad sudija i tužilaca u interakciji s njima. Svaka studijska poseta je obuhvatala ¹²⁻¹⁵ učesnika.

³ Javna/medijska kampanja za podizanje znanja i svesti javnosti o radu kosovskih pravosudnih institucija u regionu Kosova. Kampanja je uključivala TV razgovore/remisije o radu kosovskih pravosudnih institucija i iskustva studenata prava iz studijskih poseta.

4. Konferencija na severu sa civilnim društvom i predstavnicima institucija gde su studenti delili svoje iskustvo iz studijskih poseta.

Vidljivost:

U cilju obezbeđivanja vidljivosti projektnih ciljeva i dostignuća kao i vidljivosti podrške GIZ-a, NVO ACDC je sproveo medijsku promociju, u kojoj je predstavnik organizacije predstavio realizovane aktivnosti i rezultate projekta. Medijska promocija je obezbedila informisanje zajednice i javnosti na severu, i za promovisanje važnosti uključivanja mladih advokata sa severa u pravnu praksu na Kosovu.

**“Povećanje znanja i svesti o integraciji pravosuđa na severu Kosova”
Projekat je podržan od strane GIZ-a**

Pošto je došlo do integracije srpskog pravosuđa u kosovski pravosudni sistem, NVO ACDC je iskoristio važan moment u procesu i organizovao niz aktivnosti koje će informisati građane Kosova o pravosudnoj reformi na severu.

NVO ACDC je imao za cilj podizanje svesti građana o novom integrisanom pravosudnom sistemu na severu Kosova i upoznavanje građana putem razgovora sa pravnicima, sudijama i tužiocima.

Cilj projekta

Opšti cilj projekta je bio da se kroz interakciju sa advokatima, sudijama i tužiocima povećava znanje o pravosudnom sistemu Kosova među studentima prava, mladim pravnicima, akademcima i građanima severnog Kosova.

Aktivnosti projekta

Konferencije

Pored razgovora o specifičnostima Sporazuma o integraciji pravosuđa, javne diskusije su uključivale i druge teme od interesa za proces sudske integracije, kao što je uključivanje mladih pravnika na severu Kosova u kosovski pravosudni sistem.

ACDC je predložio da se poveća transparentnost procesa integracije i ublaže tenzije na Severu, organizujući konferencije u četiri severne opštine, sa ciljem povećanja svesti građana o sporazumu, integraciji i njegovim implikacijama. Učesnici su bili

advokati, sudije, tužioci, akademska zajednica, organizacije civilnog društva i građani.

Medijska prezentacija

Da bi se podigla svest o perspektivi pravosudnog sistema u regionu Mitrovice, ACDC je sproveo javnu kampanju, u vidu medijskih razgovora i izrade informativnih brošura. Ove aktivnosti su edukovale građane o pravnom sistemu Kosova i strukturi pravosudnog sistema koji je uspostavljen na severu. Ove aktivnosti su obuhvatale saradnju sa pravnicima koji su učestvovali kao govornici i predavači kako bi informisali javnost o postojećem pravosudnom sistemu i o promenama koje su se desile u procesu integracije. Stručni govornici su predstavili informacije vezane za lokaciju, sastav, funkciju i rad Osnovnog suda i Osnovno tužilaštvo koje se nalazi u Mitrovici. Građanima je data informacija o njihovom pristupu ovim institucijama, posebno Generalnom kriminalističkom odeljenju, Odeljenju za teške zločine, Opstem civilnom odeljenju i Odeljenju za prekršaje i maloletnike. Diskusije su dale detalje o teritorijalnoj i predmetnoj nadležnosti za svaku instituciju kako bi se osiguralo da građani shvate koja institucija može im pomoći u zaštiti njihovih prava. Prava građana pred sudovima takođe su bila predmet diskusije. Različiti interesi građana su razmatrani i adresirani, uključujući i sastav sudskih većica, naročito kada uključuju pripadnike različitih zajednica. Interaktivni razgovor sa sudijama i advokatima je građanima pružio priliku da dobiju odgovore na sva njihova konkretna pitanja.

“Promocija socijalne integracije i pomirenja na Kosovu”

Projekat je počeo 1.decembra 2017. i trajeće do 31.marta 2018.Podržan je od strane OSCE Misije na Kosovu

Ciljevi projekta

Glavni cilj projekta je promovisanje većeg uključivanja ne-Albanskih zajednica i organizacija civilnog društva u kosovske institucije na centralnom i lokalnom nivou kroz jačanje saradnje i razvoj zajedničkih inicijativa za buduću zajedničku saradnju stručnjaka iz različitih etničkih zajednica na Kosovu.

Rezime sprovedenih aktivnosti:

NVO ACDC je sproveo nekoliko grupa aktivnosti

NVO ACDC tim na projektu je održao više sastanaka sa predstavnicima Osnovnog suda u Mitrovici, kao i sa predstavnicima lokalnih samouprava u Severnoj Mitrovici, Zvečanu, Zubinom Potoku i Leposaviću. Cilj ovih aktivnosti je da se postigne sporazum o sprovođenju programa prakse za studente prava u ovim institucijama. Sporazum je postignut i sa sudom i sa lokalnim samoupravama, i uključio je broj pripravnika i modalitete programa stažiranja.

NVO ACDC je sproveo selekciju i odabrao 15 studenata prava koji su počeli program stažiranja 1. decembra 2017.

Svih 15 studenata su počeli program stažiranja u sudu i lokalnim samoupravama na severu Kosova. NVO ACDC redovno prati sprovođenje programa stažiranja, u bliskoj saradnji sa predstavnicima ovih institucija.

Dostignuća u projektu:

Svi ciljevi u projektu su postignuti, i to sledeći:

- 1) Uspostavljena je bliska saradnja sa Osnovnim sudom u Mitrovici kao i sa lokalnim samoupravama na severu Kosova;
- 2) Izabrana je grupa od 15 studenata prava koji su započeli program stažiranja 1. decembra 2017;
- 3) Uz nadzor predstavnika navedenih institucija i NVO ACDC, pripravnici kontinuirano uče kroz svakodnevni rad na konkretnim zadacima. Znanje koje pripravnici kontinuirano stiču kroz praktični rad će biti od velike važnosti za njihovo uključivanje u kosovske institucije na lokalnom i centralnom nivou. Pored toga, praktično iskustvo će biti od koristi za prijavljivanje za polaganje pravosudnog ispita na Kosovu.

Pružanje usluga za smanjenje zaostalih slučajeva pred Osnovnim sudom u Mitrovici
Projekat je počeo 1. maja i završio se 30. juna 2017.godine. Podržan je od strane UNMIKa kroz UNOPS.

Obrazloženje projekta

Smanjenje broja zaostalih predmeta pred Osnovnim sudom u Mitrovici će promovirati efikasno pružanje sudskih usluga i smanjiće neke prepreke za pristup pravdi, jer se očekuje da će sud imati povećan broj složenih predmeta kada dođe do integracije

---

sprskog pravosuđa u kosovski pravni sistem. Imajući u vidu nesloženost većine zaostalih slučajeva i dostupnosti pravnik pripravnika, postoji prilika da se značajno smanji broj zaostalih slučajeva za kratko vreme, nadogradnjom na prethodno sprovedenom projektu.

Cilj projekta

Cilj ovog projekta je da unapredi pristup pravdi kroz smanjenje zaostalih slučajeva, podršku integraciji pravosuđa na severu Kosova and jačanje veština, znanja i iskustva pravnik pripravnika koji će početi svoje karijere u kosovskom pravnom sistemu.

Rezultati

Projekat će:

- Smanjiti broj zaostalih slučajeva pred Osnovnim sudom u Mitrovici;
- Povećanje saradnje i razmene iskustava pravnik pripravnika između različitih zajednica; i
- Jačanje profesionalnih veština, znanja i iskustava pravnik pripravnika iz različitih zajednica.

Parlamentarni i Lokalni izbori na Kosovu 2017 Demokratija na delu

U okviru Demokratije na delu, koja je koalicija nevladinih organizacija, ACDC je imao veliku ulogu po pitanju izbora održanih 2017. godine. Štaviše, ACDC je direktno pratio i izbore sa koordinatorom za sever Kosova, dugoročne posmatrača za sve opštine na severu i kratkoročne posmatrača na svakom biračkom mestu u svim opštinama na severu.

Pored toga, ACDC je organizovao brojne različite aktivnosti sa ciljem olakšavanja glasanja, u smislu organizovanja simulacija izbora i drugih aktivnosti koje su poboljšale edukaciju birača.

Adresa Ćika Jovina 3, North City Center, North Mitrovica

Kontakt: 044 539 852 and 064 11 77 871; office@acdc-kosovo.org

www.acdc-kosovo.org